

HET BESTE UIT
TWEE WERELDEN

NUSANTARA introduceert een service van advies of begeleiding tot zorg en behandeling

ZENI: OOG VOOR ALLEN

DOOR PETER HUIJS, BTH-THINKPICTURES

In de Nederlandse maatschappij boort ook de ouderenzorg nieuwe wegen aan. Het is gedaan met de verzorgingsstaat; leve de participatiesamenleving, klinkt het nieuwe adagium. Bij Nusantara is er oog voor een groep, die net tussen de kieren van deze transformatie dreigt te vallen. En Nusantara wil daarbij actief voorop lopen.

Het landschap van de ouderenzorg is sterk veranderd. In de naaste toekomst zullen 800 locaties voor bejaarden en ouderen verdwijnen. Waar men vroeger dacht dat het beter was om oudere mensen de lasten van een eigen huis en de eigen verzorging van de schoulers te nemen – men noemde dat: 'Recht op een vast aanbod van zorg voor ouderen' – ziet de samenleving het nu als waardiger en respectvoller om de oudere medemens zo lang mogelijk zelfstandig te laten blijven. Ook daarvoor is een frase: 'Het versterken van de eigen kracht en de directe omgeving van senioren'. Voorwaarde daarbij, zo kunt u zich voorstellen, is dan wel dat de betreffende senior een netwerk heeft.

De overheid geeft daarbij de richting aan. Bejaardenhuizen en zorgvoorzieningen worden

niet meer gestimuleerd, maar er komt meer geld en aandacht voor verpleeghuizen. Als het echt niet meer gaat, is daar de professionele hulp en begeleiding voor de oudere bejaarde, die hulpbehoevend is geworden, bij wie alzheimer en dementie wordt vastgesteld, en die op waardige wijze en met de juiste zorg de gelegenheid ontvangt het laatste deel van de levensweg af te leggen. Bij Nusantara is die zorg bovendien cultuurspecifiek, hetgeen zeggen wil dat de aandacht en zorg zijn toegerust met de kennis van het rijke verleden van onze medemensen die uit de Oost of de West naar ons land zijn gekomen, of die daar aansluiting en affiniteit mee hebben. Ziedaar een korte positieomschrijving.

Probleem is echter dat misschien wel een vijfde (25 procent zelfs, volgens de Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen) van onze ouderen geen sociaal netwerk heeft, en nog eens 10 procent maar een heel zwakke kring van mensen om zich heen heeft waarop zij een beroep zouden kunnen doen. Zo dreigt een groot deel van de Nederlandse ouderen letterlijk buiten de (zorg-)boot te vallen. We hebben het hier natuurlijk niet over de actieve senior,

die fietstochten maakt en nog een dag in de week de kleinkinderen verzorgt. Het gaat om mensen die nauwelijks meer buiten komen, die geen idee hebben waar ze moeten aankloppen als ze met de overheid te maken krijgen, als er iets niet lukt met pensioen of AOW, zorg of huishoudelijke hulp. Mensen voor wie de participatiemaatschappij een partiële samenleving dreigt te worden: 'zij wel, ik niet'. Die niet weten hoe je die ingewikkelde formulieren van de nieuwe WMO moet invullen. Oudere mensen die schrikken van belastingenveloppen – en die bovendien eenzaam zijn.

Met name voor Nusantara's Oost-West doelgroep van Indische, Javaans-Surinaamse en Molukse ouderen wil de instelling hier hulp bieden. Ik spreek met Marjolein van de Wagen, Jerry Bochém en Shirley Coenraad, het kernteam van ZENI. Hoe is die zorgelijke positie van een aantal ouderen jullie bewust geworden?, vraag ik.

'We zijn eerst vanuit het experiment gestart', legt Jerry Bochém van locatie Rumah Saya te Apeldoorn uit. 'Eigenlijk was het eerst niet meer dan een wat uitgebreidere vorm van ondersteuning in de thuissituatie. Maar

al gauw bleek die bescheiden aanpak in de praktijk niet te voldoen; onze kaders waren te beperkt. Er is veel meer nodig; niet alleen zorg in de zin van huishoudelijke hulp, begeleiding, verpleegkunde of medische zorg bij de oudere thuis of bij ons, in één van onze woonzorgcentra. Daarom zijn we met "Zeni" gestart. Zeni, dat is het Indonesische woord voor genie, voor het allerbeste. Samen vormen we een team van zorgprofessionals en kijken en luisteren wij naar het verhaal van de oudere mens, en daarbij beantwoorden we alle zorgvragen op de allerbeste manier!

Marjolein van de Wagen is teamleider extramurale zorg bij Rumah Saya en projectleider van ZENI.

'Wat wij hebben gezien, is dat de expertise

die wij hebben, mensen helpt over een drempel heen te komen. Toen we pas begonnen, ging het nog om de naamsbekendheid, om te laten zien wat we te bieden hebben, nu zie je dat de zorgomgeving en maatschappelijk werk ons opzoeken, als er binnen onze doelgroep iets speelt. Als er daar problemen zijn, worden wij ingeschakeld.'

En waar lopen ze dan in die doelgroep tegen aan? 'Vaak gaat het om de herkenning en erkenning van de eigen cultuur,' zegt Shirley Coenraad, het jongste lid van het team Zeni. 'Je moet kunnen zien en taxeren wie er tegenover je zit, we moeten niet onderschatten wat zij hebben meegeemaakt. Het gaat erom dat wij hen hun verhaal kunnen laten vertellen, en zo een band krijgen.'

'EEN GROOT DEEL VAN DE NEDERLANDSE OUDEREN DREIGT LETTERLIJK BUITEN DE (ZORG-)BOOT TE VALLEN.'

Waarmee kampen oudere mensen dan vooral, voordat ze echt hulpbehoevend worden? Jerry Bochém: 'Dat is net zo verscheiden als er culturen zijn. Waar we naar toe willen is dat de mensen ons weten te vinden. Wat je nu ziet is dat men er pas als er behoefte aan zorg is achter komt dat er nog zoveel meer mogelijk is. We zitten eigenlijk net in die overgangsfase. Wat vaak speelt zijn de familieverhoudingen, het financiële stuk dat vaak niet naar buiten komt, de WMO-aanvragen, de verwerkingsproblematiek van trauma's uit het verleden of als er een partner is weggefallen. Maar ook de mantelzorgproblematiek. En dan zie je deze mantelzorgers zich afvragen: "Waarom schenk je aandacht aan mij? Het gaat toch om moeder of vader, niet om mij?" Maar ook hun zorgen en welbevinden zijn in het hele proces buitengewoon belangrijk.'

'Ik kom uit het algemeen maatschappelijk werk (AMW)', legt Shirley verder uit. 'Daar was je gewoon heel erg doelmatig bezig. Je kwam ergens binnen, dit is het plan, dit zijn de stappen, dus dit gaan we doen, klaar. Maar wij van Zeni, wij mogen luisteren naar wat de mensen te vertellen hebben. En dat is in de Indische

cultuur heel belangrijk. Zo bouwen we een vertrouwensband op. We dienen echt veel tijd te investeren; als we dat niet doen, als we ons die tijd niet gunnen, komen we er niet achter wat er aan de hand is. Negen van de tien keer zit achter een verhaal nog een vraag. Soms stelt iemand niet eens een vraag. Daarom moet je steeds checken en vragen: Begrijp ik ook wat u vraagt, is dit wat u bedoelt?' Marjolein: 'En dat is totaal nieuw! En het is ook totaal niet beperkt tot de zorg. Natuurlijk hebben we ook een groep die we aan kunnen spreken, mantelzorgers, maatschappelijke organisaties en gemeenten. Professionals, die individuele en collectieve oplossingen kennen, en die vaak buitengewoon creatief zijn in het combineren van slimme oplossingen. Maar dit is zoveel meer, er zijn zoveel verhalen en om de mensen daarmee om te laten gaan, is geweldig!'

Jerry Bochém en Shirley Coenraad werken ook samen in een pilot met als titel *Delen is Helen*. De pilot is gericht op het ontwikkelen van een gevalideerde methodiek over narratieve therapie. Het is een van de speerpunten in het behandelprogramma van Nusantara's

BEZOEK ONZE VOLLEDIG VERNIEUWDE SITE: WWW.NUSANTARA.NL

expertisecentrum. En er gebeuren wonderen in dit project – oude wonden, die vaak een leven lang zijn meege dragen, zie je daarin oplossen. Je ziet hoe mensen van binnen genezen, het is alsof ze weer kunnen ademen en vrede vinden. Jerry Bochém zegt in dit verband: 'In die pilot *Delen is Helen* werken we via schrijfpodochten zodat je daaruit als het ware een aanbod kunt halen. Want veel mensen die bij ons komen, hebben geen idee wat ze kunnen vragen. Toch, door het vertrouwen dat ze hier krijgen, ontstaat er bereidheid om ook een volgende stap te nemen. Maar als er geen aanbod is, waar zeg je dan ja tegen? Als zij hun verhaal concreet kunnen opschrijven, kunnen wij daaruit een vraag afleiden. En dat helpt ons weer verder; het is een manier om alles methodisch zo vast te leggen dat daaruit een aanbod ontstaat. Maar het is hun verhaal, zij schrijven het op. Aan ons om het thema op het spoor te komen. Kunnen we door een schrijfpodochten de diepte eronder peilen?'

Het bijzondere is dat deze nieuwe aanpak niet alleen verdieping brengt bij de oudere die zorg behoeft. Want als er werkelijk wordt gedeeld, wat levensecht is, wat diep van binnen zit, dan wordt ook de vraagsteller geraakt. Dan zijn beiden op een ontdekkingsstocht, op zoek naar het kennen van jezelf.

Nog een keer Shirley: 'Daar gaat het ook bij hen om: jezelf leren kennen. Je krijgt binnen Nusantara zoveel kansen om je te ontwikkelen, maar dus ook om jezelf te leren kennen. Dat is ook wel wat mij ontzettend aantrok. En als ik zie wat ik hier in vergelijking met jaargenoten waarmee ik ben afgestudeerd kan en mag doen, met wie ik samen mag werken en de mensen die ik hier mag begeleiden; dat slaat voor mij letterlijk alles. Ik werk hier echt vanuit mijn hart!' •

Let op: vanaf 1-1-2017 bereikt u ZENI vanaf een gewijzigd nummer: 088 - 539 08 00.

Deze bijdrage wordt u aangeboden door stichting Nusantara.

HET BESTE UIT
TWEË WERELDEN

PATRIA
Ceintuurbaan 281
1402 HM Bussum
T (035) 6926111

RUMAH MELATI
Raemdonckstraat 76
1336 AL Almere
T (036) 529 62 97

RUMAH SAYA
Klein Hattem 34
7339 HJ Ugchelen
T (055) 534 00 10

INDISCHE GASTVRIJHEID IS VANZELFSPREKEND

Zoekt u voor uzelf of voor familie een plek waar de verzorgers het leven en behoeften van ouderen echt kennen en begrijpen? Zoekt u een thuis waar het respect, de kwaliteit en het persoonlijk aspect meetellen?

U VINDT DIT IN ONZE WOONZORGEN VERPLEEGHUISCENTRA
Wij leveren professionele intramurale- en extramurale zorg vanuit de Indische achtergrond en cultuur. Vanzelfsprekend op basis van persoonlijke invulling en vrijheid om eigen keuzes te maken voor uw dagindeling. Met aandacht en ruimte voor herinneringen en activiteiten aan Nederlands-Indië. En als expertisecentrum zijn onze medische kennis en verpleging helemaal afgestemd op de cultuurspecifieke eigenheid van de

Aziatisch-Indische mens. Bij Nusantara vindt u de gezelligheid en saamhorigheid van de Indische gemeenschap. Spontaniteit en gastvrijheid, 'net als thuis', waar de familiesfeer duidelijk tot uitdrukking komt.

U ruikt, proeft, voelt en hoort het voormalig Nederlands-Indië, die herinneringen van vroeger doen herleven. Dit alles vindt u terug in de activiteiten die wij organiseren, zoals muziek- & dans-, kumpulan- en makan-activiteiten.

BENT U GEÏNTERESSEERD?

Bel ons op telefoonnummer (055) 534 00 10 of stuur een e-mail info@nusantara.nl.

www.nusantara.nl

Ja,
ik word
abonnee!

12 x moesson voor € 47,65

én krijg het
prachtige
doeboek
*Istori
Kita*
cadeau!*

*Deze aanbieding geldt zolang de voorraad strekt, alleen voor postadressen in Nederland en als u het afgelopen jaar geen abonnee geweest bent.